

mgr

Sonia Kozub- Skalska

telefon: 509710177

e-mail: soniakozub1@me.com

adres:

Kancelaria Finansowo-Księgowa EXPERT Sp. z o.o

ul. Dąbrówki 10

40-085 Katowice

AMORTYZACJA JAKO NARZĘDZIE OPTYMALIZACJI PODATKOWEJ

Streszczenie: Głównym celem osób zarządzających w przedsiębiorstwie polityką podatkową powinna być optymalizacja podatkowa. Powszechnie wiadomo, iż przedsiębiorcy mogą legalnie płacić niższe podatki wykorzystując możliwości jakie dają przepisy podatkowe. Korzystanie z optymalizacji podatkowej pozwala obniżyć obciążenia podatkowe, a co za tym idzie prowadzi to do poprawy wyniku finansowego. Kluczowe jest w tym przypadku opracowanie odpowiedniej analizy oraz stworzenie na jej podstawie strategii podatkowej, która pozwoli w legalny sposób minimalizować obciążenia na rzecz fiskusa. Ważne jest też minimalizowanie ryzyka związanego z zastosowaniem określonych rozwiązań- należy weryfikować wykładnie obowiązujących przepisów podatkowych przez organy skarbowe, orzecznictwo sądów administracyjnych (zarówno WSA jak i NSA) oraz Trybunału Konstytucyjnego. Niniejsze opracowanie w sposób praktyczny wskazuje w jaki sposób osoby zarządzające ryzykiem podatkowym mogą wykorzystać amortyzację jako narzędzie optymalizacji podatkowej. Amortyzacja bowiem generuje koszty uzyskania przychodu, zwykle równe dokonywanym odpisom amortyzacyjnym. Korzyści podatkowe z zastosowania amortyzacji stanowią wynik kształtowania poziomu dochodu do opodatkowania. Dlatego warunkiem skutecznego zarządzania podatkowymi kosztami przedsiębiorstwa jest planowanie amortyzacji podatkowej.

Słowa kluczowe: optymalizacja podatkowa, ryzyko podatkowe, planowanie podatkowe, amortyzacja, strategia podatkowa.

WSTĘP

Optymalizacja podatkowa opiera się przede wszystkim na znajomości prawa podatkowego oraz umiejętnym z niego korzystaniu. Jednak poza prawnym aspektem, na wybór określonej strategii podatkowej mają również wpływ takie elementy jak: dostęp do określonych narzędzi i metod planowania podatkowego, bariery finansowe związane z faktem, że pewne instrumenty optymalizacji są opłacalne dopiero po osiągnięciu określonego poziomu dochodu, oraz przyczyny psychologiczne związane głównie ze skłonnością do ryzyka osób podejmujących decyzje¹. Kolejny istotny element to wybór

¹M.Dymek: Optymalizacja podatkowa czyli jak oszczędzić na podatku dochodowym od osób prawnych. Gdańsk 2006, s. 9.

odpowiedniego momentu planowania podatkowego. Wszyscy wiedzą, że lepiej zapobiegać niż leczyć². Podobnie jest z optymalizacją podatkową. Z żadnej normy prawnej nie można wyprowadzić zasady nakładającej na podatnika obowiązek działania dążącego do powstania zobowiązania podatkowego w najwyższej możliwej wysokości.

Jeżeli obowiązujący porządek prawny stwarza podatnikowi możliwość wyboru kilku legalnych konstrukcji do osiągnięcia zamierzonego celu gospodarczego, z których każda będzie miała inny wymiar podatkowy, to wybór najkorzystniejszego podatkowo rozwiązania nie może być traktowany jako obejście prawa. Taki legalny, ale zmierzający do minimalizacji obciążeń podatkowych sposób postępowania to optymalizacja podatkowa, którą odróżnić trzeba od nadużycia czy obejścia przepisów prawa podatkowego³.

Posiadając szeroką wiedzę w zakresie optymalizacji podatkowej, jej elementów oraz konsekwencji wprowadzenia jej w realne życie gospodarcze przedsiębiorstwa niniejszy referat przybliży nam w jakich obszarach wiedza ta może zostać wykorzystana na gruncie optymalizacji podatkowej w amortyzacji przedsiębiorstwa będącego podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych oraz osób fizycznych.

1.CHARAKTERYSTYKA OPTYMALIZACJI PODATKOWEJ PRZEZ AMORTYZACJĘ

Optymalizacja podatkowa może być także dokonywana przy użyciu amortyzacji. Amortyzacja bowiem generuje koszty uzyskania przychodu, zwykle równe dokonywanym odpisom amortyzacyjnym (art. 22 ust. 8 ustawy z dnia 26 lipca 1991 o podatku dochodowym od osób fizycznych)⁴ oraz (art. 15 z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych)⁵. Należy jednak zauważyć, że korzyść podatkowa nie zawsze będzie polegała na uzyskaniu maksymalnych

² M.Dymek: Optymalizacja podatkowa czyli jak oszczędzić na podatku dochodowym od osób prawnych. Gdańsk 2006, s. 10

³ Wyrok NSA we Wrocławiu z dnia 30 czerwca 2003 r. I SA/Wr 1183/00, niepublikowane.

⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 361

⁵ Dz.U. z 2014 r. poz. 851

odpisów amortyzacyjnych, niekiedy korzystniejsze będzie zastosowanie niższej amortyzacji tak, by zoptymalizować potrącalność wydatków na nabycie środka trwałego. Podatnik z reguły może wybrać najbardziej odpowiednią dla siebie metodę amortyzacji, co z drugiej strony wpływa na wysokość obciążeń podatkowych⁶. Odpisy amortyzacyjne stanowią jednocześnie koszty uzyskania przychodów⁷. Korzyści podatkowe z zastosowania amortyzacji stanowią wynik kształtowania poziomu dochodu do opodatkowania⁸. Dlatego warunkiem skutecznego zarządzania podatkowymi kosztami przedsiębiorstwa jest planowanie amortyzacji podatkowej⁹. Ważnym jest również, aby przy preeliminowaniu wyniku finansowego przesądzić, czy przedsiębiorstwo będzie dążyło do możliwie najszybszego zamortyzowania nakładów poniesionych na majątek trwały, godząc się z niższym zyskiem w początkowych okresach, czy będzie preferowało wcześniejsze wykazanie większych zysków przy rozłożeniu amortyzacji na dłuższy czas¹⁰. Ponieważ nie zawsze optymalizacja podatkowa pozostaje w zgodzie z planami biznesowymi przedsiębiorstwa. Ważna jest również percepcja ryzyka ekonomicznego, ponieważ prawie każda aktywność ekonomiczna związana jest z ryzykiem. Bardziej ryzykowne są te aktywności ekonomiczne, z którymi nie miało się dotychczas do czynienia. Co więcej, nowość jest kojarzona z możliwością wystąpienia natychmiastowych strat¹¹. Psychologia ekonomiczna odgrywa więc ważną rolę w doborze osób podejmujących decyzje finansowe w przedsiębiorstwie, w tym również w zakresie optymalizacji podatkowej. Psychologia ekonomiczna zaistniała wraz z gospodarką wolnorynkową i coraz częściej dostrzegana jest potrzeba wiedzy psychologicznej do zrozumienia ekonomicznego zachowywania się ludzi¹².

⁶ K. Skrzypek.: Amortyzacja środków trwałych: optymalizacja podatkowa, www.egospodarka.pl, 4.9.2009 r.

⁷ T. Piekelnik.: Jak obniżyć podatek dzięki odpisom amortyzacyjnym?, www.money.pl, 21.9.2009 r.

⁸ M. Poszwa.: Zarządzanie podatkami w małej i średniej firmie. Warszawa 2007, s. 170.

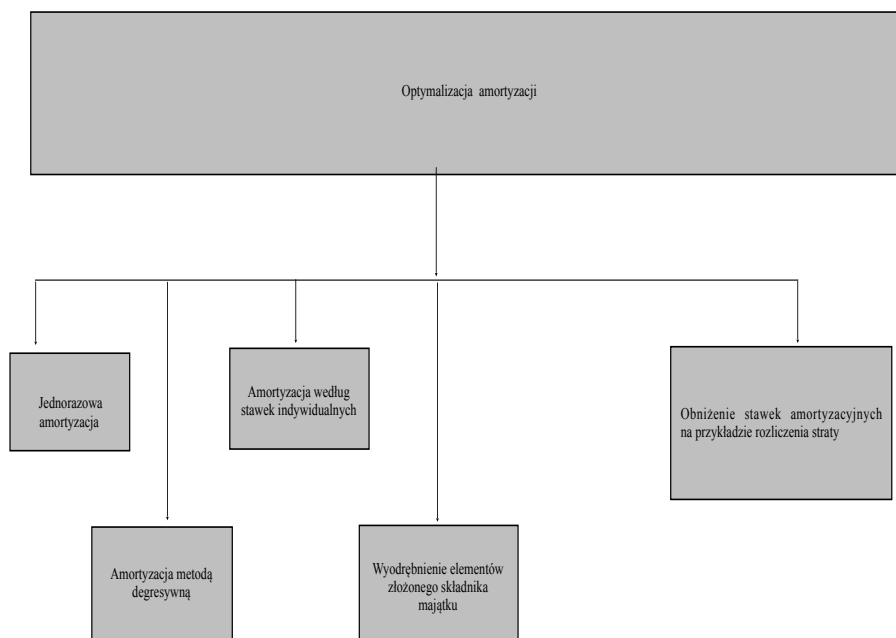
⁹ Amortyzacja podatkowa. Zasady ustalania wartości początkowej i amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, Krajowa Informacja Podatkowa, Ministerstwo Finansów 2007.

¹⁰ W. Bień.: Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa. Warszawa 2002, s.151.

¹¹ Szerzej na ten temat opisuje T. Tyszka.: Psychologia ekonomiczna. Gdańsk 2004.

¹² Szerzej na ten temat opisuje A. Sowińska.: Wstęp do psychologii. Katowice 2007, s. 25.

Systematyzując narzędzia optymalizacji podatkowej w zakresie amortyzacji należy wyróżnić: (zobacz rysunek nr 1)

Rys.1. Optymalizacja amortyzacji

Źródło: opracowanie własne.

2. OPTYMALIZACJA PRZEZ JEDNORAZOWĄ AMORTYZACJĘ

Przepisy podatkowe przewidują nie jedną, ale kilka możliwości jednorazowej amortyzacji, a w szerszym aspekcie – jednorazowego zaliczenia wydatków na nabycie środka trwałego do kosztów. Jednorazowa amortyzacja stanowiąca pomoc de minimis. De minimis non curate lex¹³ dlatego przedsiębiorcy występujący do organu podatkowego o taką pomoc, a więc występując o optymalizację podatkową¹⁴, powinni uwzględnić treść rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29.03.2010 r., w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się

¹³ Z łac.: Prawo nie troszczy się o drobiazgi - maksyma rzymska.

¹⁴ J. Iwin Garzyńska.: Opodatkowanie przedsiębiorstw. Warszawa 2013, s.99.

o pomoc de minimis¹⁵, wydanych na podstawie delegacji ustawowych, zawartych w art. 37 ust. 2a oraz ust. 6 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹⁶.

Zgodnie z art. 16k ust. 7 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, 22k ust. 7 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych podatnicy w roku podatkowym, w którym rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej, oraz mali podatnicy mogą dokonywać jednorazowo odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej środków trwałych zaliczonych do grupy 3–8 Klasyfikacji Środków Trwałych¹⁷, z wyłączeniem samochodów osobowych, w roku podatkowym, w którym środki te zostały wprowadzone do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym równowartości kwoty 50.000 euro łącznej wartości tych odpisów amortyzacyjnych.

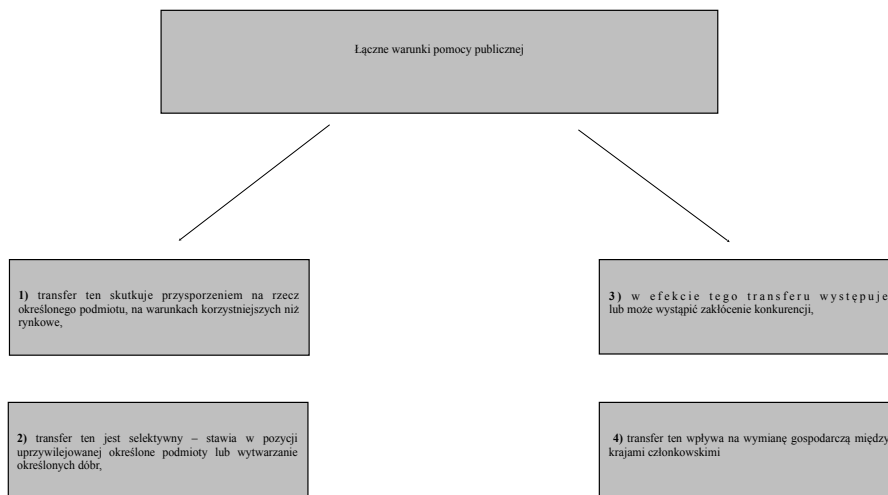
Należy pamiętać, że ta forma jednorazowej amortyzacji stanowi pomoc de minimis, z czym wiążą się zwykle ograniczenia tego rodzaju pomocy, np. wyłączenie z niej przedsiębiorców w trudnej sytuacji ekonomicznej. Pomocą publiczną jest więc transfer zasobów przypisywalny władzy publicznej, o ile spełnione są łącznie następujące warunki¹⁸:

¹⁵ DzU. z 2010 r. nr 53 poz 311

¹⁶ Dz.U. z 2007 r. nr 59 poz. 404

¹⁷ Zob. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r., w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych, Dz. U. Nr 242, poz. 1622

¹⁸ Pomoc publiczna – Informator dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013, wyd. Urząd Marszałkowski w Rzeszowie

Rys.2 Łączne warunki pomocy publicznej

Źródło: opracowanie własne.

Ponieważ pierwszym źródłem wewnętrznych środków wykorzystywanych do finansowania inwestycji w danym roku są środki pochodzące z amortyzacji to w sprawozdaniach z przepływów pieniężnych firmy wskazują na amortyzację jako jedno z najważniejszych, jeśli nie najważniejsze, źródło środków¹⁹. Istotny jest również cel podatkowy jaki przedsiębiorstwo chce osiągnąć, bowiem to właśnie przez niego koszt środka trwałego jest obciążony amortyzacją w okresie eksploatacji. Wcześniej okres eksploatacji środka trwałego do celów amortyzacji był ściśle związany z okresem ekonomicznej eksploatacji. Chciano, aby środek w pełni zamortyzował się w tym samym w przybliżeniu czasie, aby osiągnął koniec eksploatacji²⁰. Jednak wraz z dynamicznie zmieniającym się rynkiem, a tym samym koniecznością zachowania przez przedsiębiorstwa wyższych przepływów pieniężnych dających możliwość reinwestowania, przedsiębiorstwa zaczęły coraz powszechniej stosować zwiększone odpisy podatkowe. Dlatego bardzo ważnym zadaniem stawianym przed zarządzającym jest połączenie korzyści podatkowej z zarządzaniem finansami przedsiębiorstwa. Warto zauważyć, iż relatywnie niewiele przedsiębiorców wie o możliwości skorzystania pomocy de minimis co potwierdza

¹⁹ Szerzej na ten temat opisuje E.F. Brigham, L.C Gapenski.: Zarządzanie finansami. Warszawa 2000, rozdział 8.

²⁰ Ibidem , s.345-346.

teorię agencji²¹ i wskazuje pewną barierę podejmowania ryzyka przez przedsiębiorcę. Z dotychczasowych rozważań wynika wyraźnie, że zarządzanie wymaga nie tylko dużej wiedzy profesjonalnej, dotyczącej celów kierowanej firmy lecz także, a może przede wszystkim, wiedzy psychologicznej na temat zasobów ludzkich, będących przedmiotem zarządzania. Poniżej na rysunkach numer 3 oraz numer 4 zostały opisane: wielopoziomowy model osobowości menedżera jak również dokonano oceny ryzyka względem dwóch wyodrębnionych czynników. Wiedza ta stanowi ważny instrument nowoczesnego zarządzania²². To prowadzi do wniosku, że to osoby zajmujące się księgowością i finansami powinny pracować nad większą świadomością przedsiębiorców w jej wykorzystaniu, a raczej rozszerzać wiedzę na temat podstawowych i szczegółowych czynników oceny ryzyka ekonomicznego, aby przedsiębiorcy i osoby zarządzające częściej sięgały po narzędzia optymalizacji podatkowej i prawidłowo oceniały ryzyko z nią związane. Wydaje się to niezbędne ponieważ w zakresie optymalizacji podatkowej w postaci jednorazowej amortyzacji skorzystało relatywnie niewielu przedsiębiorców. Ponadto w tabeli nr 1 prezentuje preferencje podatkowe wspierające przedsiębiorstwa w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych jak również w podatku dochodowym od osób prawnych w Polsce w latach 2009 -2012. Mimo, iż raporty opisane w tabeli mają charakter informacyjny to możemy obserwować wyraźny spadek wykorzystywania tej formy pomocy przez przedsiębiorstwa.

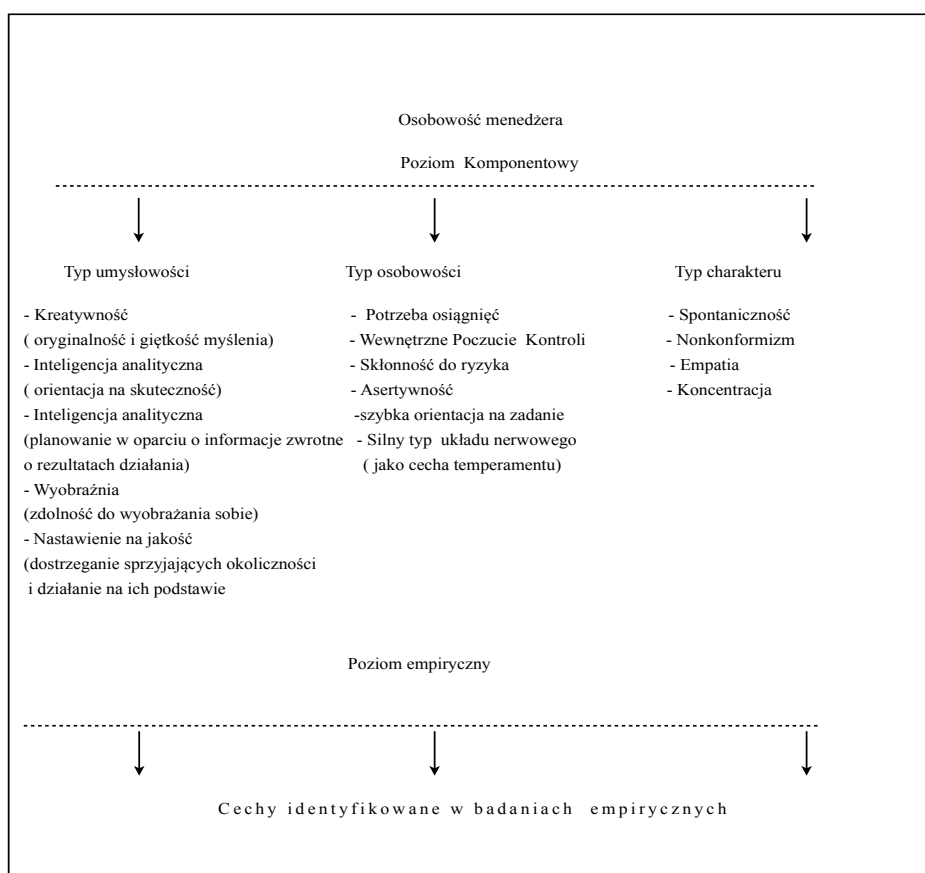
²¹ Szerzej na ten temat opisuje E.F. Brigham, L.C Gapenski.: Zarządzanie finansami..., dz.cyt., s.44.

²² J.F. Terelak.: Psychologia organizacji i zarządzania. Warszawa 2005, s. 322.

Tabela 1. Preferencje podatkowe wspierające przedsiębiorstwa w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych oraz w podatku dochodowym od osób prawnych w Polsce w latach 2009 -2012 (w mln zł)

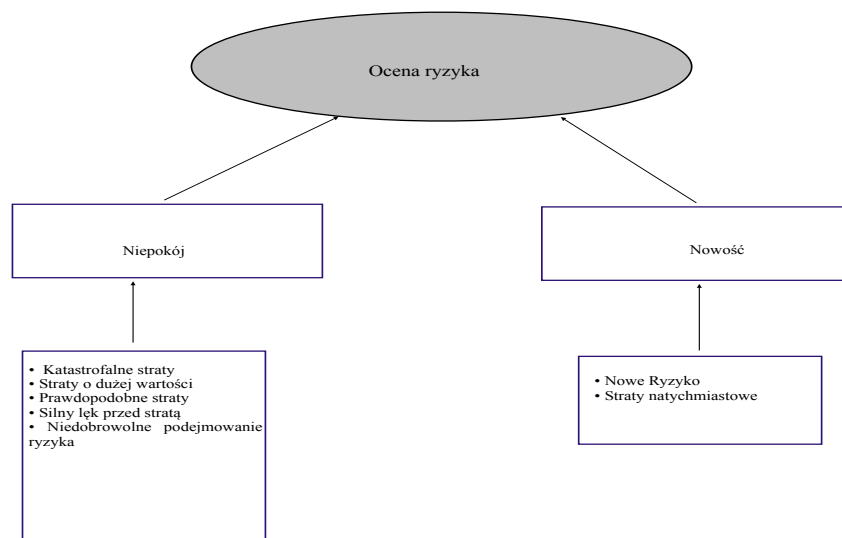
Jednorazowa amortyzacja	2009	2010	2011	2012
Preferencje wspierające w podatku dochodowym od osób fizycznych w Polsce	258	258	150	150
Preferencje wspierające w podatku dochodowym od osób prawnych w Polsce	148	148	50	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów na temat preferencji podatkowych w Polsce za lata 2009-2012, Ministerstwo Finansów, www.finance.mf.gov.pl/abc-podatkow/preferencje-podatkowe-w-polsce.

Rys. 3. Wielopoziomowy model osobowości menedżera

Źródło: J.F. Terlak.: Psychologia organizacji i zarządzania, Warszawa 2005; s.96.

Rys. 4. Ocena ryzyka

Źródło: Koonce i in., 2001; Zaleskiewicz, 1996 r.

Przykład korzyści podatkowej przy zastosowaniu jednorazowej amortyzacji.

Firma XYZ Spółka Jawna z siedzibą w Mikołowie zakupiła w dniu 27.09.2012 r., samochód ciężarowy marki Ford Ranger P3. Zakup ten został udokumentowany fakturą VAT 00/00/000000/00 na kwotę netto 117 500,00 zł. Spółka złożyła do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Mikołowie właściwe dokumenty o wydanie zaświadczenia o wysokości uzyskanej pomocy de minimis w związku z dokonaniem jednorazowego odpisu amortyzacyjnego środka trwałego i dokonała jednorazowej amortyzacji mającej następujący wpływ na jej wynik podatkowy:

Tabela 2. Wynik podatkowy w zł. przed skorzystaniem z jednorazowej amortyzacji z uwzględnieniem amortyzacji według metody liniowej 20 % rocznie

Przychód	Koszty	Dochód brutto	Podatek	Dochód netto
4 242 363,69	3 320 937,66	921 426,03	175 071	746 355,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej XYZ Spółka Jawna.

Tabela 3. Wynik podatkowy w zł. z uwzględnieniem jednorazowej amortyzacji środka trwałego

Przychód	Koszty	Dochód brutto	Podatek	Dochód netto
4 242 363,69	3 432 562,67	809 801,02	153 862	655 939,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej XYZ Spółka Jawna.

Podstawowe cele zarządzania podatkami, jakimi są: minimalizacja obciążeń podatkowych oraz odsuwanie w czasie momentu zapłaty podatku przy optymalnym poziomie ryzyka podatkowego, można osiągnąć za pomocą różnych narzędzi podatkowych w tym jednorazowej amortyzacji. Korzyść podatkową jaką otrzymało przedsiębiorstwo to obniżenie podstawy opodatkowania o kwotę 117 500,00 zł, a tym samym zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych mniej o kwotę 21 209,00 zł niż w przypadku amortyzacji metodą liniową. Przedsiębiorstwo w ten sposób zminimalizowało swoje obciążenia podatkowe. Ponadto poza korzyścią podatkową przedsiębiorstwo korzystając z tej formy pomocy zgodnie z ustawą o rachunkowości zakupiony środek trwały wprowadziło do ewidencji środków trwałych, a tym samym zwiększyło swoje aktywa trwałe o kwotę netto 117 500,00 zł. Powyższe cele zostały osiągnięte przez podatnika przy optymalnym poziomie ryzyka. Ryzyko podatkowe dotyczy takich zdarzeń, których wystąpienie lub brak może mieć negatywny wpływ na realizację celów wyznaczonych w ramach polityki podatkowej przedsiębiorstwa. Są to działania o charakterze krótkookresowym (bieżące) - ich istota polega na podejmowaniu bieżących decyzji mających wpływ na wielkość opodatkowania i ryzyko podatkowe w codziennej działalności przedsiębiorstwa, których skutki podatkowe związane są z krótkim okresem, tak jak to miało miejsce przy skorzystaniu z jednorazowej amortyzacji na zasadzie pomocy de minimis gdzie korzyść podatkowa następuje w krótkim okresie czasu.

Wadą tej formy optymalizacji jest brak korzyści z jej zastosowania w przedsiębiorstwie o niskich dochodach, które oczywiście mogą z niej skorzystać lecz w efekcie spowoduje to stratę w przedsiębiorstwie, którą zgodnie z art. 9 ust. 3

ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych o wysokość straty ze źródła przychodów, poniesionej w roku podatkowym, można obniżyć dochód uzyskany z tego źródła w najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty, a tym samym będzie to negatywnie rzutowało na ocenę finansów przedsiębiorstwa.

Należy więc uznać, iż zagrożeniem może być zastosowanie tej formy optymalizacji w przedsiębiorstwie o niskich dochodach, bo np. w ocenie instytucji finansowych mogą nie uzyskać zdolności kredytowej niezbędnej do realizacji celów przedsiębiorstwa.

Wskazane więc wyżej możliwości jednorazowego odpisania wydatków na nabycie składników majątku w koszty będą szczególnie atrakcyjne dla podatników, którzy w danym okresie uzyskali wysoki dochód – w szczególności, gdy opodatkowani są według skali.

3.OPTYMALIZACJA PRZEZ AMORTYZACJĘ METODĄ DEGRESYWNĄ

Z punktu widzenia utrzymania równowagi finansowej firmy, zasadnicze znaczenie ma relacja zachodząca pomiędzy podziałem majątku trwałego i obrotowego²³. Innymi słowy struktura aktywów trwałych, ukształtowana świadomie przez przedsiębiorcę, ma istotny wpływ na właściwy wybór strategii finansowania majątku²⁴. Elementem tego planowania jest również planowanie odpowiedniej metody amortyzacji. W szczególności w przypadku przedsiębiorstw osiągających wysokie zyski. Planowanie to ma zastosowanie w strategii dochodowej polegającej na minimalizacji dochodu do opodatkowania.

W tej strategii podatnik dąży do jak najniższego wykazywania dochodów do opodatkowania, głównie przez maksymalizację kosztów uzyskania przychodów²⁵.

²³ W.Bień.: Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa. Warszawa 1998, s. 178.

²⁴ J. Ostaszewski.: Finanse. Warszawa 2008, s.396.

²⁵ J. Ickiewicz.: Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw. Warszawa 2009, s. 163.

W tej sytuacji wybór metody degresywnej jako formy optymalizacji podatkowej wydaje się bardzo trafiony gdyż w krótkim okresie czasu możemy obniżyć podstawę opodatkowania nie wydając na to dodatkowych środków finansowych.

Metoda degresywna polega na dokonywaniu odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej maszyn i urządzeń zaliczonych do grupy 3–6 i 8 KŚT oraz środków transportu, z wyłączeniem samochodów osobowych, w pierwszym podatkowym roku ich używania przy zastosowaniu stawek podanych w „Wykazie stawek amortyzacyjnych” podwyższonych o współczynnik nie wyższy niż 2,0, a w następnych latach podatkowych od ich wartości początkowej pomniejszonej o dotychczasowe odpisy amortyzacyjne ustalonej na początek kolejnych lat ich używania. Począwszy od roku podatkowego, w którym tak określona roczna kwota amortyzacji miałaby być niższa od rocznej kwoty amortyzacji liniowej, przechodzi się na metodę liniową (art. 22k ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych). Metoda degresywna pozwala zatem uzyskać podwyższone koszty amortyzacji w pierwszym okresie dokonywania odpisów – jest więc, w sensie ekonomicznym, metodą pośrednią między jednorazowym odpisem amortyzacyjnym a zwykłą metodą liniową. Istotą metody degresywnej jest to, że odpisy amortyzacyjne są dokonywane od malejącej podstawy²⁶.

W pierwszym roku używania podstawą dokonywania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa danego środka trwałego. W kolejnych latach dokonywania odpisów amortyzacyjnych ulega zmniejszeniu ich podstawa. W każdym następnym roku podatkowym podstawą jest wartość początkowa pomniejszona o już dokonane odpisy amortyzacyjne²⁷.

W zamian za dokonywanie odpisów amortyzacyjnych od malejącej corocznie podstawy podatnik ma możliwość zastosowania stawek amortyzacyjnych podwyższonych współczynnikiem nie większym niż 2,0. W praktyce zatem roczne stawki amortyzacyjne w metodzie degresywnej są 2-krotnie wyższe²⁸

²⁶ A. Bartosiewicz, R. Kubacki.: PIT. Komentarz, wyd. V. Warszawa 2015, s. 344.

²⁷ Ibidem, s. 346.

²⁸ Ibidem, s. 347.

Przykładowo, jeżeli wartość początkowa tokarki wynosiła 7000 zł, w pierwszym roku amortyzacji stosujemy właściwą stawkę amortyzacyjną podwyższoną o współczynnik 2,0, czyli 20% - daje to roczny odpis amortyzacyjny w wysokości 1400 zł; w drugim roku użytkowania roczny odpis obliczany jest od podstawy $7000 - 1400 = 5600$, zatem wysokość odpisu rocznego wynosi 1120 zł; w trzecim roku użytkowania podstawą dokonywania odpisów jest: $7000 - 1400 - 1120 = 4480$ zł.

Do dokonywania odpisów amortyzacyjnych metodą degresywną znajdzie zastosowanie przepis art. 22h ust. 4 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Oznacza to, że roczna kwota odpisu amortyzacyjnego może być uwzględniana w równych ratach co miesiąc albo w równych ratach co kwartał, albo jednorazowo na koniec roku podatkowego.

Praktyka dokonywania odpisów amortyzacyjnych od stale malejącej podstawy nie mogłaby doprowadzić do zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych z wartością początkową środka trwałego (paradoks Zenona z Elei²⁹). Dlatego też ustawodawca nakazuje podatnikom przejście w pewnym momencie z metody degresywnej na metodę liniową. Ma to nastąpić począwszy od roku podatkowego, w którym tak określona roczna kwota odpisu w metodzie degresywnej miałaby być niższa od rocznej kwoty odpisu w metodzie liniowej.

Wówczas podatnicy rozpoczynają amortyzowanie na zasadach właściwych dla metody liniowej. Podstawą dokonywania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa środka trwałego oraz stawki określone w Wykazie³⁰.

Przykład

Wartość początkowa autobusu wynosi 200 000 zł; stawka według Wykazu równa jest 20%. Wysokość odpisów z zastosowaniem obu metod amortyzacji przedstawiać się będzie następująco:

²⁹ Zenon z Elei posługując się wyszukanyymi argumentami rozumowymi bronił tezy o niezmienności i niepodzielności bytu. Sformułował słynne paradoksy, które miały dowodzić, że ruch (zmiana) nie istnieje. Przeciwno wielości rzeczy wysuwał twierdzenie, że nie można w nieskończoność dzielić czegoś, bo uzyska się w końcu części nie posiadające wymiarów, a suma części bez wymiarów musi być równa zeru. Paradoksy Zenona z Elei były rozważane przez najwybitniejszych filozofów, a doczekały się naukowego rozwiązania dopiero dzięki badaniom nad pojęciem ciągłości m.in. przez G.W. Leibniz i I. Newton.

³⁰ A. Bartosiewicz, R. Kubacki.: PIT. Komentarz, wyd...dz.cyt., s. 347.

Tabela 4. Przykład amortyzacji degresywnej

Pierwszy rok użytkowania	Drugi rok użytkowania	Trzeci rok użytkowania
Metoda degresywna: $200\ 000 \times 40\% = 80\ 000\ \text{zł}$	Metoda degresywna: $120\ 000 \times 40\% = 48\ 000\ \text{zł}$	Metoda degresywna: $72\ 000 \times 40\% = 28\ 000\ \text{zł}$
Metoda liniowa: $200\ 000 \times 20\% = 40\ 000\ \text{zł}$	Metoda liniowa: $200\ 000 \times 20\% = 40\ 000\ \text{zł}$	Metoda liniowa: $200\ 000 \times 20\% = 40\ 000\ \text{zł}$

Źródło: A. Bartosiewicz, R. Kubacki.: PIT. Komentarz, wyd. V. Warszawa 2015, s. 348.

W podanym przykładzie począwszy od trzeciego roku użytkowania podatnicy powinni więc przejść na liniową metodę amortyzacji.

Poniżej prezentuje przykład korzyści podatkowej przy zastosowaniu degresywnej metody amortyzacji.

Firma ABC z siedzibą w Katowicach zakupiła w dniu 26.02.2014 r., maszynę do wykonywania form wytryskowych na skrzynie nawiewne. Zakup ten został udokumentowany fakturą VAT 000031/2014/02/F na kwotę netto 174 000,00 zł. Przedsiębiorstwo z uwagi na planowany rozwój i zakup kolejnych maszyn podjęło decyzję o wybraniu degresywnej metody amortyzacji, aby dokonać optymalizacji zaliczki na podatek dochodowy, a z zaoszczędzonych w ten sposób środków sfinansować zakup odlewów do formy. Wybór tej formy amortyzacji miał następujący wpływ na jej wynik podatkowy:

Tabela 5. Amortyzacja metodą degresywną maszyny do wykonywania form wytryskowych na skrzynie nawiewne (w zł.)

wartość początkowa środka trwałego	174 000,00
miesiąc rozpoczęcia amortyzacji	czerwiec 2014
podstawowa stawka amortyzacyjna	10%
wskaźnik podwyższający	2
stawka amortyzacyjna metody degresywnej	20%

roczny odpis amortyzacyjny przy metodzie liniowej	17 400,00		
liczba miesięcy amortyzacji	98		
łączny odpis w roku 2014	20 300,00	kwota odpisów narastająco	kwota pozostała do zamortyzowania
łączny odpis w roku 2015	30 740,00	51 040,00	122 960,00
łączny odpis w roku 2016	24 592,00	75 632,00	98 368,00
łączny odpis w roku 2017	19 673,60	95 305,60	78 694,40
łączny odpis w roku 2018	17 400,00	112 705,60	61 294,40
łączny odpis w roku 2019	17 400,00	130 105,60	43 894,40
łączny odpis w roku 2020	17 400,00	147 505,60	26 494,40
łączny odpis w roku 2021	17 400,00	164 905,60	9 094,40
łączny odpis w roku 2022 (lipiec)	9 094,4	174 000,00	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej Przedsiębiorstwa ABC z siedzibą w Katowicach

Analiza wyboru metody amortyzacji przez Przedsiębiorstwo ABC prowadzi do wniosku, iż w pierwszym roku amortyzacji uzyskało ono koszty uzyskania przychodu wyższe o 10 150,00 zł niż gdyby dokonało wyboru amortyzacji przedmiotowego środka trwałego metodą liniową. Ponadto w następnym roku koszty te były wyższe o 13 340,00 zł od metody liniowej, w kolejnym roku kwota ta wynosiła 7 192,00 zł, a suma korzyści uzyskanej dzięki metodzie degressywnej nad metodą liniową wynosiła 32 955,60 zł.

Zaletą tej metody jest jej wybór przy amortyzacji środków trwałych poddanych szybkiemu postępowi technicznemu. Jednostki gospodarcze mogą wykorzystywać w swojej działalności środki trwałe poddane szybkiemu postępowi technicznemu.

Na potrzeby przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych pod pojęciem środków trwałych poddanych szybkiemu postępowi technicznemu rozumie się maszyny, urządzenia i aparaturę (zaliczane do grupy 4 – 6 i 8 Klasyfikacji Środków Trwałych), w których zastosowane są układy mikroprocesorowe lub systemy komputerowe, spełniające założone funkcje dzięki wykorzystaniu w nich najnowszych zdobyczy

techniki, a także pozostałą aparaturę naukowo-badawczą i doświadczalno-produkcyjną³¹.

Na pewno najszersze zastosowanie znajduje ona w przedsiębiorstwach wykazujących znaczne zyski gdzie jej zastosowanie w pierwszych latach podnosi koszty uzyskania przychodu w znacznym stopniu, ponieważ następuje szybkie amortyzowanie w pierwszych latach eksploatacji środka trwałego, czyli w okresie jego największej wydajności, odzwierciedla faktyczne zużycie środków trwałych, przesuwając w czasie zapłatę podatku dochodowego, wcześniejsze wykorzystanie nadwyżki finansowej, którą jest zysk netto plus amortyzacja. Natomiast w metodzie też możemy znaleźć wady takie jak zwiększone koszty, niższy w początkowych okresach zysk, który może mieć znaczenie w zależności od celów przedsiębiorstwa. Ponadto jako zagrożenie z całą pewnością należy uznać nieodpowiednio wykorzystaną nadwyżką finansową, co w początkowym okresie użytkowania środka trwałego może doprowadzić do sytuacji, w której w późniejszych latach, gdy środki trwałe będą wymagały remontów, jednostka nie będzie posiadała środków finansowych.

Dlatego przed menadżerami stawiane są zadania dokonywania kompleksowej analizy i oceny wyników, gdyż stanowią one podstawy do decyzji kształtujących przyszłe działania. Można zatem stwierdzić, że od ich jakości w dużym stopniu zależy przyszłość przedsiębiorstwa i jego powodzenie na rynkach³².

4. OPTIMALIZACJA PRZEZ AMORTYZACJĘ WEDŁUG STAWEK INDYWIDUALNYCH

Podobny do metody degresywnej charakter ekonomiczny ma metoda stawek indywidualnych pozwalająca na znaczące przyspieszenie amortyzacji i kumulację kosztów z tytułu odpisów. Metoda ta ma charakter liniowy i polega na indywidualnym ustaleniu stawki amortyzacyjnej dla używanych lub ulepszonych środków trwałych po raz pierwszy wprowadzonych do ewidencji danego podatnika

³¹ Taka definicja środków trwałych poddanych szybkiemu postępowi technicznemu pojawia się w objaśnieniach do Wykazu rocznych stawek amortyzacyjnych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

³² M. Bednarski, J. Wilkin.: *Ekonomia dla prawników i nie tylko*. Warszawa 2008, s. 96.

art. 22j ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 16j ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Szczególną uwagę na metodę stawek indywidualnych powinni zwrócić przedsiębiorcy poszukujący kosztów amortyzacji lokali i budynków oraz inwestycji w obcy środek trwały, amortyzowanych liniowo według niskich stawek. Ponieważ przedsiębiorcy często decydują się podjąć ryzyko inwestowania w obcy środek trwały to właśnie ten przypadek będzie omawiany w niniejszym rozdziale, ponieważ z punktu widzenia zarządzania przedsiębiorstwem i ryzykiem podatkowym to właśnie on niesie ze sobą najwięcej zagrożeń.

Amortyzacji podlegają, niezależnie od przewidywanego okresu używania, przyjęte do używania inwestycje w obcych środkach trwałych art. 16a ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz art. 22a ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych według indywidualnie ustalonych przez podatnika stawek amortyzacyjnych art. 16j ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, art. 22j ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Przy ustalaniu tych stawek należy pamiętać, o tym, że okres amortyzacji dla tych inwestycji nie może być krótszy niż wskazany w poniższej tabeli nr 6.

Tabela 6. Wykaz minimalnego okresu amortyzacji przy stawkach indywidualnych dla poszczególnych grup środków trwałych

- 10 lat - w przypadku inwestycji w obcych budynkach (lokalach) lub budowlach; oznacza to, że taka inwestycja może być amortyzowana z zastosowaniem rocznej stawki w wysokości 10% lub niższej	- 30 miesięcy - w przypadku inwestycji w środkach transportu, w tym samochodach osobowych	- 24 miesiące - dla innych inwestycji, których wartość początkowa nie przekracza 25.000 zł (środkach trwał zaliczone do grupy 3-6 i 8 KŚT)	- 36 miesięcy - dla innych inwestycji, których wartość początkowa jest wyższa od 25.000 zł i nie przekracza 50.000 zł (środkach trwał zaliczone do grupy 3-6 i 8 KŚT)	- 60 miesięcy - dla innych inwestycji (środkach trwał zaliczone do grupy 3-6 i 8 KŚT)
--	---	--	---	---

Źródło: opracowanie własne.

Trzeba tu zauważyć różnicę pomiędzy rozliczaniem amortyzacji inwestycji w obcych środkach trwałych od pozostałych środków trwałych, jeśli chodzi o wysokość stawki amortyzacyjnej.

Według generalnej zasady wynikającej z ustaw podatkowych, odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych dokonuje się przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych określonych w Wykazach stawek amortyzacyjnych stanowiących załączniki do tych ustaw. Dla inwestycji w obcych środkach trwałych występuje możliwość ustalania indywidualnych stawek amortyzacyjnych.

Ustalenia indywidualnej stawki amortyzacyjnej dokonuje się według następującego wzoru:

$$\text{Roczna stawka amortyzacji} = \frac{100 \%}{\text{Przewidywany okres amortyzacji}}$$

Odpisów amortyzacyjnych od inwestycji w obcym środku trwałym można dokonywać miesięcznie, kwartalnie lub jednorazowo na koniec roku podatkowego.

A dokonuje się je począwszy od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nakłady zostaną przyjęte do użytkowania, do końca tego miesiąca, w którym:

- nastąpi zrównanie sumy odpisów amortyzacyjnych z ich wartością początkową lub
- postawione zostaną w stan likwidacji bądź
- zostaną zbyte.

Przykład

Spółka GRAF VON FRANKENSTEIN Sp. z o.o, prowadząca działalność usługową, wynajęła budynek w centrum miasta Katowic na okres 10 lat (z możliwością przedłużenia na okres dalszych 10 lat) i poczyniła w nim znaczne nakłady inwestycyjne, w wyniku których przebudowała obiekt i dostosowała go do potrzeb kawiarni Cafe Kattowitz.

Wartość (netto) poczynionych nakładów wyniosła 440 000,00 zł. Nakłady te spółka potraktowała jako inwestycję w obcym środku trwałym i zaliczyła je w koszty poprzez odpisy amortyzacyjne.

Ustalenie stawki amortyzacyjnej, według których będzie dokonywana amortyzacja (okres amortyzacji nie może być krótszy niż 10 lat) Poniżej zaprezentowane zostaną dwa rozwiązania dla ustalenia odpisów amortyzacyjnych.

Rozwiązanie I

Spółka ustaliła 10-letni okres amortyzacji inwestycji w cudzym budynku, przy zastosowaniu 10% rocznej stawki amortyzacyjnej (100% / 10 lat), a zatem wysokość odpisów ustaliła następująco:

- roczny odpis amortyzacyjny: 44 000,00 zł (440 000,00 x 10%),
- miesięczny odpis amortyzacyjny: 3 666,67 zł (44 000,00 zł / 12).

Rozwiązanie II

Spółka ustaliła dłuższy okres amortyzacji np. 20 lat. Wówczas inwestycja amortyzowana będzie przy zastosowaniu rocznej stawki w wysokości 5% (100% / 20 lat), a odpisy będą wyglądać następująco:

- roczny odpis amortyzacyjny: 22 000,00 (440 000 x 5%),
- miesięczny odpis amortyzacyjny: 1 833,33 zł (22 000,00 zł / 12).

Spółka ryzykuje jednak w tym przypadku (rozwiązanie II w przykładzie), że w razie nie przedłużenia umowy nie zdąży zamortyzować w całości poczynionej inwestycji. Stawka indywidualna ustalana jest bowiem na cały okres amortyzacji i nie może być potem modyfikowana. Pogląd taki wyraził również Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyrok z dnia 1 grudnia 2010 r. I SA/Kr 1359/10³³.

„Skarżący, który rozpoczął amortyzację ciągników lub naczep przy zastosowaniu stawek podstawowych, nie może ich już skorygować na indywidualne według art. 22j ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, gdyż wybór indywidualnej stawki amortyzacyjnej może nastąpić jedynie przed wprowadzeniem danego środka trwałego do ewidencji.”

Stanowisko w tej sprawie zajęły również organy skarbowe, uznając, iż w takich okolicznościach nie ma możliwości zaliczenia niezamortyzowanej części

³³ Wyrok WSA z dnia 1 grudnia 2010 r., I SA/Kr 1359/10, LEX nr 749151.

inwestycji do kosztów uzyskania przychodów³⁴ (pismo Izby Skarbowej we Wrocławiu z dnia 28 grudnia 2005 r., PD I 415/110/05; pismo Urzędu Skarbowego w Mikołowie z dnia 18 października 2005 r., PB I-415-44-05-BF). Rozwiązanie umowy nie może bowiem stanowić likwidacji środka trwałego i nie można mówić o poniesieniu z tego tytułu straty³⁵.

Jeżeli natomiast w związku z rozwiązaniem umowy przedsiębiorca dokona demontażu poniesionych nakładów, to nastąpi faktyczna likwidacja inwestycji w obcym środku trwałym, co pozwoli zaliczyć niezamortyzowaną część nakładów do kosztów uzyskania przychodów (Pierwszy Mazowiecki Urząd Skarbowy w Warszawie w piśmie z dnia 14 lipca 2005 r., 1471/DPD/423-47/05/MS/1)³⁶.

Z uwagi na sprzeczne orzecznictwa w kwestii możliwości lub jej braku spór trafił w sprawie ze skargi kasacyjnej Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie, działającego z upoważnienia Ministra Finansów do Naczelnego Sądu Administracyjnego, który wydał Uchwałę w składzie 7 sędziów NSA w dniu 25 czerwca 2012 r. II FPS 2/12, w której wyraził pogląd, że strata odpowiadająca niezamortyzowanej wartości początkowej inwestycji w obcym środku trwałym, niespełniająca przesłanek z art. 16 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, może zostać zaliczona do kosztów uzyskania przychodów, jeżeli jej powstanie wynika z działań podatnika podjętych dla realizacji celu określonego w art. 15 ust. 1 tej ustawy³⁷. Sąd w głosowanym wyroku zwracał uwagę, że możliwość zaliczenia wartości, o której mowa, do kosztów uzyskania przychodów jest uzależniona od tego, czy spełniony jest ogólny warunek wynikający z definicji kosztu uzyskania przychodu jako kosztu ponieszonego w celu uzyskania przychodu bądź zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodu³⁸.

³⁴ Pismo Izby Skarbowej we Wrocławiu z dnia 28 grudnia 2005 r., PD I 415/110/05.

³⁵ Pismo Urzędu Skarbowego w Mikołowie z dnia 18 października 2005 r., PB I-415-44-05-BF.

³⁶ Pierwszy Mazowiecki Urząd Skarbowy w Warszawie w piśmie z dnia 14 lipca 2005 r., 1471/DPD/423-47/05/MS/1.

³⁷ Uchwała NSA w Warszawie 7 sędziów NSA W-wa z dnia 25 czerwca 2012 r. II FPS 2/12. LEX nr 1165946.

³⁸ Szerzej na ten temat Glosa do uchwały NSA z dnia 25 czerwca 2012., II FPS 2/12. Adam Bartosiewicz- PP 2012/10/46-52.

Istnieje również możliwość, że umowa najmu będzie przewidywała zwrot najemcy poniesionych przez niego nakładów. Umowne uregulowanie tej kwestii jest szczególnie ważne, gdy nie ma możliwości likwidacji poniesionych nakładów.

Uzyskany w ten sposób zwrot nie stanowi dla przedsiębiorcy przychodu z działalności gospodarczej, ale tylko w części nieprzekraczającej wartości niezamortyzowanej części inwestycji (Izba Skarbowa we Wrocławiu w piśmie z dnia 28 grudnia 2005 r., PD I 415/110/05)³⁹.

Biorąc powyższe pod uwagę menadżerowie zarządzający przedsiębiorstwem powinni wykazywać się w tym względzie niezwykle przewidywalnością pewnych skutków już na etapie planowania inwestycji. Oczywiście nie chodzi o to, aby przedsiębiorcy w ogóle nie inwestowali w obce środki trwałe „*Kłopot polega na tym, że jeśli w ogóle nie ryzykujesz, ryzykujesz jeszcze bardziej*” E.Jong. Jednak przy tym ryzyku należy wziąć pod uwagę wszystkie zagrożenia wynikające z umowy najmu. Jest to o tyle istotne, iż generalnie mówiąc personel kierowniczy przedsiębiorstw, które osiągają lepsze wyniki ekonomiczne, częściej deklaruje podejmowanie decyzji w sposób intuicyjny⁴⁰.

Ponadto przy naliczaniu amortyzacji inwestycji należy uwzględnić fakt, iż do sumy odpisów amortyzacyjnych wchodzi również te odpisy, które nie stanowią kosztów uzyskania przychodów. Obowiązuje tu generalna zasada dotycząca kosztów uzyskania przychodów. Otóż, aby odpisy amortyzacyjne podlegały zaliczeniu w ciężar kosztów podatkowych, musi zachodzić związek pomiędzy ich dokonywaniem

a przychodami uzyskiwanymi przez podatnika lub możliwymi do uzyskania lub też zachowaniem albo zabezpieczeniem źródła przychodów. To znaczy, że oddana do eksploatacji inwestycja musi być użytkowana w prowadzonej przez podatnika działalności gospodarczej.

Poniżej prezentuję przykład korzyści podatkowej przy zastosowaniu indywidualnej metody amortyzacji przy inwestycji w obcy środek trwały.

³⁹ Pismo Izby Skarbowej we Wrocławiu z dnia 28 grudnia 2005 r., PD I 415/110/05.

⁴⁰ S. Tokarski.: Kierownik w organizacji. Warszawa 2006, s. 279.

Przedsiębiorstwo „WIZARD SPORTS GROUP” Spółka z.o.o., Spółka Komandytowa z siedzibą w Sosnowcu w roku 2014 poczyniła inwestycje w obcym środku trwałym podpisując umowę najmu, która zgodnie z § 11 została zawarta na czas nieoznaczony z możliwością wypowiedzenia przez strony po 3 latach od daty podpisania umowy z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia na koniec miesiąca. Spółka poczyniła tę inwestycje w celu realizacji bardzo innowacyjnego projektu uruchamiając w przedmiotowym lokalu Przedszkole Niepubliczne „Baby Planet”⁴¹. W dniu 31.01.2015 r., inwestycja została zakończona i wprowadzona do ewidencji środków trwałych jako Inwestycja w obcym środku trwałym o wartości 1 381 696,72 zł. Spółka mając na uwadze zwrot inwestycji oraz optymalizację podatkową wybrała amortyzację przy zastosowaniu indywidualnej stawki amortyzacyjnej w wysokości 10 % rocznie.

Wybór tej formy amortyzacji miał następujący wpływ na jej wynik podatkowy:

Tabela 7. Amortyzacja według stawki indywidualnej inwestycji w obcym środku trwałym. (w zł)

wartość początkowa środka trwałego	1 381 696,72
miesiąc rozpoczęcia amortyzacji	styczeń 2015
indywidualna stawka amortyzacyjna	10%
roczny odpis amortyzacyjny przy indywidualnej stawce amortyzacyjnej	138 169,67
liczba miesięcy amortyzacji	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie ewidencji środków trwałych Przedsiębiorstwa „WIZARD SPORTS GROUP” Spółka z.o.o.,Spółka Komandytowa z siedzibą w Sosnowcu.

Dokonując analizy wyboru metody amortyzacji przez Przedsiębiorstwo „WIZARD SPORTS GROUP” Spółka z.o.o.,Spółka Komandytowa z siedzibą w Sosnowcu należy uznać, iż biorąc pod uwagę wszelkie aspekty ryzyka,

⁴¹ Baby Planet to niepubliczne przedszkole o profilu językowo - sportowym. Baby Planet to przede wszystkim spełniające europejskie standardy nowoczesne miejsce nauki i zabawy. Zlokalizowane w centrum Sosnowca na powierzchni 1800m², oferuje przestronne sale multimedialne, sale dydaktyczne, place zabaw, wewnętrzne boisko sportowe oraz interaktywne sale przeznaczone m.in. do relaksu. Ośrodek gwarantuje posiłki przygotowane dla dzieci pod okiem doświadczonego dietetyka. Jako nowoczesny , pionierski w Polsce ośrodek, tworzy doskonałe warunki do nauki i zabawy dla najmłodszych, pamiętając przy tym o ich bezpieczeństwie całe wyposażenie posiada wymagane atesty i certyfikaty. Źródło:<http://www.babyplanet.edu.pl>

a w szczególności uregulowania zawarte w umowie najmu lokalu w zakresie możliwości wypowiedzenia przez strony po 3 latach od daty podpisania umowy z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia na koniec miesiąca tejże umowy, należy wyciągnąć wnioski, iż wybór tej metody amortyzacji był trafiony. Jest on uzasadniony zarówno ze względów podatkowych gdzie w sytuacji, w której spółka przyjęłaby standardową stawkę amortyzacyjną 2,5 % roczny odpis amortyzacyjny wynosiłby 34 542,42 zł , a więc byłby niższy o 103 627,25 zł. Wyższy odpis amortyzacyjny pozwoli w krótszym okresie czasu (10 lat, a nie 40) na obniżenie podstawy opodatkowania. Jednocześnie decyzja ta była również uzasadniona z uwagi na zapisy umowy najmu, które z punktu widzenia poniesionych nakładów i możliwości uzyskania z ich poniesienia zwrotu wydaje się dla Przedsiębiorstwa niekorzystna, ponieważ z punktu widzenia zarządzania ryzykiem optymalnie byłoby, aby umowa była zawarta na czas oznaczony minimum 10 lat z możliwością przedłużenia. W tym przypadku zagrożeniem jest brak wpływu na likwidację działalności w wynajmowanym obiekcie, co niesie za sobą ryzyko braku możliwości zaliczenia w koszty uzyskania przychodu nie zamortyzowanej części Inwestycji w obcym środku trwałym. Należy wyciągnąć wnioski, że chociaż inwestycja ta bardzo innowacyjna i pionierska w skali kraju to na jej realizację miała wpływ rola intuicji w decyzjach menadżerskich.

Menadżerowie niechętnie przyznają się do korzystania z intuicji przy podejmowaniu decyzji, ponieważ - jak pisze Maryem Le Saget - „racjonalizm jest świętą krową współczesnych przedsiębiorstw europejskich i amerykańskich”. Swego rodzaju milczący kod postępowania głosi „Jesteśmy między poważnymi ludźmi. Bądźmy racjonalni, wykazujmy się profesjonalizmem i mówmy liczbami”⁴².

5. OPTIMALIZACJA PRZEZ WYODRĘBNIE NIE ELEMENTÓW ZŁOŻONEGO SKŁADNIKA MAJĄTKU

W praktyce często po narzędzia optymalizacji podatkowej menadżerowie nie sięgają w sytuacji, kiedy zarządzane przez nie przedsiębiorstwo osiąga wysokie

⁴² K. Bolesta-Kukułka.: Decyzje menadżerskie. Warszawa 2003, s. 253.

zyski, ale również w celu ograniczenia wydatków np. w celu przetrwania dekonunktury.

Na skutek załamania się koniunktury gospodarczej w latach 2007-2009 części firm, którym udało się przetrwać dokonała tego nie tylko przez działania naprawcze, ale również dzięki wykorzystaniu szans na zgodną z prawem optymalizację podatkową⁴³.

Analizując możliwość optymalizacji amortyzacji przy użyciu wyodrębnienie elementów złożonego składnika majątku, trzeba zwrócić szczególną uwagę na ustalenie zakresu rzeczowego jej przedmiotu. Prawidłowe wyodrębnienie składników majątku pozwala bowiem zastosować do nich wyższe stawki amortyzacji bądź korzystniejszą metodę amortyzacji. Prawidłowa analiza i techniczne wyodrębnienie pozwala nawet wyodrębnić ze środka trwałego całe instalacje, maszyny i urządzenia⁴⁴ (por. stanowisko wyrażone m.in. w interpretacji Ministra Finansów z dnia 16 października 2009 r., ITPB3/423-428a/09/AM)⁴⁵.

Dla praktycznego pokazania korzyści związanych z wyborem tej metody amortyzacji jako narzędzie dające korzyść podatkową przedsiębiorcy należy dokonać analizy wybory metody amortyzacji przez Przedsiębiorstwo XYZ Spółka Jawna z siedzibą w Bielsku Białej, które budynek handlowo - usługowy przeznaczony przez spółkę na własną siedzibę, lecz w przeważającej części pod wynajem gotowych powierzchni handlowo biurowych, o wartości początkowej 1 600 000,00 zł gdzie w sytuacji, w której spółka przyjęłaby standardową stawkę amortyzacyjną 2,5 % roczny odpis amortyzacyjny wynosiłby 40 000,00 zł. Tymczasem po wyodrębnieniu elementów złożonych środka trwałego w tabeli poniżej zaprezentowane zostały wartości odpisów amortyzacyjnych podlegające wyższym stawkom amortyzacji.

⁴³ J. I. Garzyńska.: Opodatkowanie przedsiębiorstw. Warszawa 2013, s. 92.

⁴⁴ K. Klimek. Optymalizacja amortyzacji. <http://abc.online.wolterskluwer.pl>, ABC nr 181061.

⁴⁵ Interpretacja Ministra Finansów z dnia 16 października 2009 r., ITPB3/423-428a/09/AM

Tabela. 8. Wyodrębnione składniki majątku spółki XYZ (w zł)

L p	Nazwa wyodrębnionego składnika majątku	Numer Klasyfikacji Środków Trwałych	Wartość początkowa wyodrębnionego składnika majątku	Stawka amortyzacji
1	Instalacja telefoniczna	KŚT 626	152 060,55	10%
2	Klimatyzacja	KŚT 653	98 100,40	10%
3	Instalacja alarmowa	KŚT 624	178 000,55	10%
4	Instalacja komputerowa	KŚT 491	73 200,00	30%
	Razem wartość początkowa		501 361,5	

Źródło. Opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej Przedsiębiorstwa XYZ Spółka Jawna z siedzibą w Bielsku Białej.

Po zastosowaniu optymalizacji podatkowej poprzez wyodrębnienie składników majątku wartość początkowa budynku handlowo - usługowego wynosi 1 098 638,50 zł, stawka amortyzacji 2,5%, roczny odpis amortyzacyjny 27 465,96 zł.

Tabela nr 9 poniżej prezentuje zaś odpisy amortyzacyjne dla wyodrębnionych składników środków trwałych.

Tabela 9. Odpisy amortyzacyjne po wyodrębnieniu z budynku (w zł)

L p	Nazwa wyodrębnionego składnika majątku	Wartość początkowa wyodrębnionego składnika majątku	Stawka amortyzacji	Kwota rocznego odpisu amortyzacyjnego
1	Instalacja telefoniczna	152 060,55	10%	15 206,06
2	Klimatyzacja	98 100,40	10%	9 810,04
3	Instalacja alarmowa	178 000,55	10%	17 800,06
4	Instalacja komputerowa	73 200,00	30%	21 960,00
	Razem kwota rocznego odpisu wyodrębnionych środków trwałych			64 776,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej Przedsiębiorstwa XYZ Spółka Jawna z siedzibą w Bielsku Białej.

Przedsiębiorstwo dokonując wyboru tej metody amortyzacji jako narzędzia optymalizacji podatkowej uzyskało korzyść podatkową rocznie w wysokości większych odpisów amortyzacyjnych o kwotę 52 242,12 zł (64 776,16 zł + 27 465,96 zł = 92 242,12 zł - 40 000,00 zł = 52 242,12 zł). Ponieważ łącznie, dzięki wyodrębnieniu instalacji z budynku, uzyskano koszty w wysokości 92 242,12 zł (zamiast 40 000 zł) rocznie.

Wydzielając poszczególne składniki majątku, należy kierować się objaśnieniami do KŚT i oczywiście wiedzą techniczną⁴⁶.

Przedsiębiorstwo decydujące się na wybór tej formy optymalizacji musi zwrócić szczególną uwagę nie tylko na wady i zalety, ale również zagrożenia, które niesie za sobą ta forma korzyści podatkowej. Do zalet bez wątpienia możemy zaliczyć np. w okresie kryzysu gospodarczego zachowanie większej płynności przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą, którą może zagospodarować zamiast na zobowiązania publicznoprawne np. na utrzymanie miejsc pracy. Wśród wad jednak należy wskazać, iż w tej formie optymalizacji to przedsiębiorca musi pamiętać, że dokonując wyodrębnienia w KŚT nawet występując o indywidualną interpretację do organu podatkowego nie chroni go to przed ewentualnym negatywnym skutkami podczas kontroli podatkowej, a to dlatego że jeśli wyodrębnione elementy składnika majątku zostaną przez niego źle zaklasyfikowane do odpowiednich grup KŚT to organ podatkowy w tym zakresie nie będzie uznawał wydanej interpretacji za wiążącą. Dzieje się tak dlatego, ponieważ organ podatkowy nie jest uprawniony do takiej klasyfikacji. Przedsiębiorca powinien sam jej dokonać ewentualnie przy pomocy uprawnionego organu statystycznego, ponieważ wydana interpretacja opierać się będzie na wskazanych przez przedsiębiorcę grupach. Ten element należy uznać za największe zagrożenie z uwagi na to, iż to właśnie wybór odpowiedniej definicji oraz grupy KŚT daje nam uprawnienie, czy w ogóle dany środek trwały można wyodrębnić (co tak naprawdę jest środkiem trwałym, co jest jego przynależnością, częścią składową, a jakie elementy stanowią odrębny, niezależny składnik majątku), a jeśli tak to według jakiej stawki amortyzacyjnej

⁴⁶ K. Klimek. Optymalizacja amortyzacji. <http://abc.online.wolterskluwer.pl> ..., dz. cyt., ABC nr 181061.

amortyzować. W interesie podatnika jest, aby organ podatkowy nie zakwestionował wyodrębnionych składników majątku nie tylko w zakresie stawek amortyzacyjnych, ale przede wszystkim w zakresie uznania danego składnika jako odrębny środek trwały. Patrząc na praktyki organów skarbowych w tym zakresie metodę tą z całą pewnością można zaliczyć do grupy wysokiego ryzyka i dla jego zminimalizowania warto wystąpić o opinię do odpowiedniego organu statystycznego.

Zagrożenia i wady tej metody są o tyle istotne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem podatkowym, iż w polskim systemie podatkowym nawet w linii orzecznictwa w ramach jednego podmiotu, ale różnych lat lecz w tym samym stanie faktycznym wydawane są dwa różne wyroki.

Jako przykład takiej precedensowej sprawy dającej pierwiastek nowości materialnoprawnej lub nowatorskiego spojrzenia na dane zagadnienie, będącym kamieniem milowym orzecznictwa podatkowego wywierającego wpływ na kierunki praktyk lub sposoby wykładni⁴⁷, można uznać wyrok z dnia 25 lutego 2010 r., wydane przez NSA II FSK 1628/08⁴⁸, który wydał niekorzystne rozstrzygnięcie dla podatnika w sprawie Odpisów środków trwałych oddanych do używania innemu podmiotowi, a następnie w tym samym stanie faktycznym w wyroku z dnia 8 października 2013 r., Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie, III SA/Wa 354/13⁴⁹ uznał, że nie podziela stanowiska zawartego w wyroku NSA z dnia 25 lutego 2010 r.

Na marginesie trzeba zauważyć, że nie jest to pierwszy przypadek, w którym tzw. głos rozsądku wywodzi się z sądu niższej

⁴⁷ A. Nowak: Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oddanych do używania innemu przedsiębiorcy w ramach *tool manufacturingu* stanowią koszty uzyskania przychodu - wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 października 2013 r., III SA/Wa 354/13, „Przeгляд Podatkowy”, dz. cyt., s. 47.

⁴⁸ Wyrok NSA w Warszawie z dnia 25 lutego 2010 r., II FSK 1628/08. LEX nr 611884.

⁴⁹ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 października 2013 r., III SA/Wa 354/13 LEX nr 1368489

instancji. Ciekawie o tym pisał B. Brzeziński w glosie do wyroku WSA z Białostok z dnia 13 sierpnia 2013 r., I SA/Bk 372/12⁵⁰.

Reasumując rozważania w zakresie wyboru tej formy optymalizacji podatkowej są one obarczone wysokim ryzykiem podatkowym i decydując się na nie przedsiębiorca powinien wystąpić do organu statystycznego oraz podatkowego o stosowne interpretacje, aby nie stać się przedmiotem precedensu.

6. OPTIMALIZACJA PRZEZ OBNIŻENIE STAWEK AMORTYZACYJNYCH NA PRZYKŁADZIE ROZLICZANIA STRAT

Mimo że optymalizacja podatkowa kojarzy się raczej ze zwiększaniem kosztów, można wskazać sytuacje, w których opłaca się ten koszt obniżyć. Służyć temu może obniżanie stawek amortyzacji. W świetle art. 22i ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, podatnicy mogą obniżać podane w wykazie stawek amortyzacyjnych stawki dla poszczególnych środków trwałych. Obniżając stawki, podatnik nie musi tłumaczyć organom podatkowym, dlaczego to zrobił i powoływać się na jakieś szczególne okoliczności. Nie istnieje też obowiązek informowania organów podatkowych o obniżeniu stawek amortyzacyjnych. Możliwość obniżania stawek nie jest uwarunkowana wystąpieniem jakichkolwiek okoliczności. Taką decyzję podejmuje podatnik i nie musi jej uzasadniać czy też o nią wnioskować.

Obniżenie stawek jest możliwe tylko w przypadku tych środków trwałych, które amortyzowane są liniowo. Nie można więc obniżać stawek, gdy środek trwały amortyzowany jest degresywnie bądź metodą indywidualną⁵¹. Zmiany stawki dokonuje się zgodnie z art. 22i ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 16i ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych :

⁵⁰ A. Nowak: Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oddanych do używania innemu przedsiębiorcy w ramach *tool manufacturing* stanowią koszty uzyskania przychodu - wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 października 2013 r., III SA/Wa 354/13, „Przeгляд Podatkowy”, nr 10/2014, s. 48.

⁵¹ Zgodnie z orzecznictwem (wyrok NSA z dnia 27 czerwca 2003 r., I SA/Łd 235/03, Biul. Skarb. 2005, nr 1, s. 27) stosowanie indywidualnej stawki dla używanych środków trwałych jest inną metodą amortyzacji niż dokonywanie odpisów liniowo.

- 1) począwszy od miesiąca, w którym środki te zostały wprowadzone do ewidencji, albo
- 2) od pierwszego miesiąca każdego następnego roku podatkowego.

Przykład

Przedsiębiorca zakupił w lutym 2014 r. urządzenia, które będzie stanowiło środek trwały. W lutym wprowadzono to urządzenie do ewidencji środków trwałych. W tej sytuacji obniżenie stawki musi nastąpić w lutym 2014 r. W przeciwnym razie obniżenie stawki będzie możliwe dopiero początkiem 2015 r.

W praktyce sytuacja może być skomplikowana, kiedy odpisów dokonuje się w okresach kwartalnych lub rocznych. Z wyjaśnień organów podatkowych wynika, że jeżeli środki trwale zostały wprowadzone do ewidencji w latach poprzednich, to w danym roku podatkowym obniżenie stawki amortyzacyjnej może nastąpić nie później niż w momencie dokonania pierwszego odpisu w danym roku podatkowym, a więc przy amortyzacji dokonywanej miesięcznie - w styczniu, przy amortyzacji dokonywanej kwartalnie - na koniec pierwszego kwartału, na koniec roku - w przypadku amortyzacji dokonywanej jednorazowo na koniec roku podatkowego⁵².

Teoretycznie nie ma dolnej granicy obniżonej stawki. W zasadzie można więc dokonać obniżenia nawet do zera⁵³. W ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych nie ma przepisów uszczegóławiających zakres obniżenia stawek. Można więc obniżyć stawkę jednego środka trwałego tego samego rodzaju albo wszystkich. Decyzja należy do podatnika⁵⁴. Organy podatkowe nie kwestionują wprowadzenia możliwości takiej obniżki stawek, jednak zwracają uwagę, że wysokość obniżonej stawki amortyzacyjnej powinna być ustalona z uwzględnieniem okresu efektywnej

⁵² J. Szlęzak-Matusewicz.: Zarządzanie podatkami osób fizycznych. Warszawa 2013, s.129.

⁵³ Interpretacja indywidualna z dnia 9 sierpnia 2011 r., ITPB3/423-224a/11/PST. www.mofnet.gov.pl

⁵⁴ J. Szlęzak-Matusewicz.: Zarządzanie podatkami osób fizycznych. .dz. cyt., s.129.

użyteczności gospodarczej danego środka trwałego oraz zasad prowadzonej polityki podatkowej (por. interpretację indywidualną Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z 25 kwietnia 2013 r., nr ILPB4/423-30/13-2/ŁM)⁵⁵.

Obniżenie stawki amortyzacji spowoduje, że koszty amortyzacji będą niższe, zatem dochód do opodatkowania - wyższy. Są jednak takie sytuacje, w których wyższy dochód będzie skutkować korzyściami podatkowymi⁵⁶.

Jedną z sytuacji jest nierozliczona strata z lat poprzednich. Ustawodawca ograniczył rozliczanie straty podatkowej, zarówno jej czas, jak i wysokość. Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 7 ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, o wysokość straty ze źródła przychodów poniesionej w roku podatkowym można obniżyć dochód uzyskany z tego źródła w najbliższych kolejno następujących po sobie 5 latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty. To oznacza, że jeśli podatnik generuje relatywnie wysoki dochód, odliczy stratę w ciągu 2 lat (50% w 1. roku po roku poniesienia straty i 50% w 2. roku).

Dokonując wyboru formy optymalizacji podatkowej poprzez minimalizację kosztów amortyzacji możemy się posłużyć jako przykładem sytuacją, jaka miała miejsce w Przedsiębiorstwie ABC Sp. z o.o z siedzibą w Sosnowcu. Przedsiębiorstwo to w latach 2009 - 2010 wygenerowało wynik finansowy zaprezentowany w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynik finansowy Przedsiębiorstwa ABC Sp. z o.o z siedzibą w Sosnowcu w latach 2009 - 2010 (w zł)

Rok	Przychody	Koszty	Zysk/Strata
2009	1 959 909,31	2 567 731,7	-607 822,39
2010	2 709 893,25	3 180 542,57	-470 649,32

Źródło. Opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej Przedsiębiorstwa ABC Sp. z o.o z siedzibą w Sosnowcu.

⁵⁵ Interpretacja indywidualną Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z 25 kwietnia 2013 r., nr ILPB4/423-30/13-2/ŁM. www.mofnet.gov.pl

⁵⁶ J. Szlęzak-Matusewicz.: Zarządzanie podatkami osób fizycznych..., dz. cyt., s.129.

Przedsiębiorstwo wygenerowało stratę, którą zgodnie z dyspozycją art. 7 ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych mogło rozliczyć w ciągu pięciu kolejno następujących po sobie latach. Strata ta wynikała głównie z inwestycji w środki trwałe niezbędne do uruchomienia działalności Spółki. Łączna kwota odpisu amortyzacyjnego metodą liniową rocznie wyniosła 417 125,38 zł. Dlatego osoby zarządzające w spółce ryzykiem podatkowym widząc, iż ich prognozy w zakresie wzrostu przychodów, a tym samym zysków sprawdzają się podjęli decyzję, aby obniżyć stawki amortyzacyjne tak, aby wykazać większy zysk będący podstawą opodatkowania, a następnie skorzystać z przysługującego spółce prawa i odliczyć stratę z lat poprzednich. Działania te pozwoliły obniżyć podstawę opodatkowania w oparciu o rozliczoną stratę, która nie „przepadła”, a jednocześnie zachować prawo do zaliczenia w ciężar kosztów odpisów amortyzacyjnych w dłuższym okresie czasu. Przedsiębiorstwo ABC Sp. z o.o. podjęło decyzję, iż począwszy od stycznia 2015 r., wróci do podwyższonych stawek amortyzacyjnych.

W następnych latach wynik finansowy Spółki przedstawia tabela nr 11

Tabela 11. Wynik finansowy Przedsiębiorstwa ABC Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu w latach 2011 - 2014 (w zł)

Rok	Przychody	Koszty	Zysk/Strata	Należny podatek dochodowy
2011	6 644 188,02	5 651 618,56	992 569,46	197 139,00
2012	10 235 281,08	8 977 278,66	1 258 002,42	250 059,00
2013	16 688 162,69	15 588 965,37	1 099 197,32	175 016,00
2014	17 783 648,19	16 445 365,00	1 338 283,19	203 337,00

Źródło. Opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej Przedsiębiorstwa ABC Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu.

Rozliczenie straty za lata 2009-2010 pozwoliło spółce zapłacić podatek przedstawiony w tabeli nr 12.

Tabela 12. Rozliczenie straty za lata 2009-2010 Przedsiębiorstwa ABC Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu w latach 2011 - 2014 (w zł)

Rok	Zysk/Strata	Należny podatek dochodowy	Rozliczenie straty z lat poprzednich	Kwota rozliczonej straty	Podatek należny po rozliczeniu straty
2011	1 041 257,75	197 139,00	50 % z 2009	303 911,19	153 127,00
2012	1 356 687,13	257 771,00	II 50 % z 2009	303 911,19	213 059,00
2013	1 301 481,32	247 281,00	50 % z 2010	235 324,66	196 379,00
2014	1 338 283,19	254 274,00	II 50 % z 2010	235 324,66	209 562,00

Źródło. Opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej Przedsiębiorstwa ABC Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu.

Analizując decyzje przedsiębiorstwa należy wyrazić się o niej aprobująco, ponieważ dzięki obniżeniu stawek amortyzacyjnych oraz jednoczesnym rozliczeniu straty spółka osiągnęła w roku 2011 korzyść podatkową w postaci mniejszej zaliczki na podatek dochodowy w kwocie 44 012,00 zł, w roku 2012 w kwocie 44 712,00 zł, następnie w roku 2013 w kwocie 50 092,00 zł, a w roku 2014 w kwocie 44 712,00 zł, zachowując nadal prawo do zaliczenia odpisów amortyzujących w ciężar kosztów uzyskania przychodu według wyższych stawek w następnych latach.

Zaletą obniżenia stawek amortyzacyjnych jest na pewno możliwość rozliczenia strat z poprzednich lat, bez utracenia takiego prawa, tak jak miało to miejsce w powyższym przykładzie. Rozwiązanie to pozwoliło uzyskać przedsiębiorstwu dwie korzyści podatkowe, pierwszą z rozliczenia straty, a drugą z zaliczenia w ciężar kosztów uzyskania przychodu odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych. Ustawodawca bowiem w przypadku liniowej metody amortyzacji nie wyklucza możliwości podwyższenia tych stawek w następnych latach. Wśród zalet nie podatkowych lecz biznesowych bez wątpienia należy również zaliczyć tą metodę optymalizacji w sytuacji kiedy przedsiębiorstwo nie wykazuje dużych zysków, a ubiega się o kredyt. Wybór tej metody pozwoli wtedy wykazać

aktywa trwałe w większej wysokości (zmiana stawki spowoduje mniejszą utratę wartości początkowej), a jednocześnie wykazać w instytucji finansującej wyższy dochód nie pozbawiając się w następnych latach zaliczenia odpisów amortyzacyjnych już w podwyższonej wysokości.

Niestety metoda ta nie pozostaje bez wad, ponieważ jej główną wadą jest fakt, iż nie odzwierciedla faktycznego zużycia środków trwałych.

Wśród zagrożeń przy wyborze tej formy amortyzacji należy wymienić, iż wprawdzie ustawodawca nie określił, ile razy w trakcie amortyzacji stawka może ulegać zmianie (obniżeniu, podwyższeniu). Podatnicy mają zatem w tym względzie dowolność, mogą np. na każdy rok podatkowy ustalić inną stawkę amortyzacyjną lecz w myśl art. 22i ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 16i ust. 5 u ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, podatnicy mogą obniżać podane w Wykazie stawek amortyzacyjnych stawki dla poszczególnych środków trwałych, ale zmiana stawki, o ile nie następuje na początku amortyzowania danego składnika majątkowego, jest dopuszczalna jedynie od pierwszego miesiąca każdego następnego roku podatkowego, a więc zmiana stawki w ciągu roku zagraża utracie prawa do jej obniżenia.

Najważniejsze jednak, że obniżenie stawek amortyzacji pozwoli wyeliminować dodatkowy koszt w postaci podatku.

ZAKOŃCZENIE

Optymalizacja podatkowa amortyzacji niekoniecznie musi zmierzać do uzyskania jak największych kosztów uzyskania przychodu z tytułu odpisów amortyzacyjnych, a raczej prowadzić powinna do najbardziej efektywnego podatkowo wykorzystania tych odpisów. Dla osiągnięcia tych celów podatnicy dysponują szerokim wachlarzem możliwości, od kumulacji kosztów na początku korzystania ze środka trwałego (np. przez jednorazową amortyzację), poprzez jedynie przyspieszenie ich rozpoznawania (np. stosując metodę degresywną), po opóźnienie ujęcia kosztów amortyzacji (np. przez obniżanie stawek amortyzacji).

Wybór tych narzędzi musi być jednak zawsze poprzedzony wnikliwą analizą ekonomicznych skutków przyjętych rozwiązań oraz oceną niosącego ryzyka.

Reasumując przedstawione argumenty teoretyczne i fakty z praktyki działania współczesnych przedsiębiorstw pozwalają sądzić, iż temat optymalizacji podatkowej wciąż będzie przyciągał wiele uwagi, zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i empirycznym.